

Μια “μικρή Ελλάδα” στην Ουρουγουάη

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Σε μια μικρή χώρα, 3.500.000 εκατομμυρίων κατοίκων, τουλάχιστον 6.000 άνθρωποι μιλάνε άπταιστα τη μητρική τους γλώσσα, αλλά και την ελληνική. Μάλιστα, αρκετοί από αυτούς, γνωρίζουν και Αρχαία Ελληνικά.

Δρόμοι και πλατείες έχουν ελληνικά ονόματα και αγάλματα αρχαίων φιλοσόφων κοσμούν τα δημόσια κτίρια της χώρας.

«Ελβετία της Αμερικής»

Η Ουρουγουάη, έχει χαρακτηριστεί ως η «Ελβετία της Αμερικής». Αν και δεν είναι ένας σοβαρός οικονομικός παράγοντας σε παγκόσμιο επίπεδο, έχει ξεπεράσει πολλές χώρες της Λατινικής Αμερικής. Χαρακτηρίζεται από ένα ασφαλές τραπεζικό σύστημα και από μεγάλη εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς και το Κράτος. Τα ποσοστά φτώχειας και διαφθοράς είναι αρκετά χαμηλά, ενώ η κοινωνική και οικονομική ισότητα μεταξύ των δύο φύλων είναι ιδιαίτερα σημαντική. Η Ουρουγουάη ακολουθεί μια πολιτική ουδετερότητας απέναντι στη Βραζιλία και την Αργεντινή, και επικεντρώνεται σε εσωτερικά θέματα πολιτικής. Παράλληλα, έχει προχωρήσει σε κινήσεις ώστε να διαθέσει ένα λιμάνι της στην Παραγουάη και τη Βολιβία, δύο χώρες που δεν έχουν πρόσβαση στη θάλασσα, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ τους.

Οι Ουρουγουανοί δηλώνουν Ελληνολάτρες

Η Ουρουγουάη διαθέτει επίσης ένα από τα καλύτερα εκπαιδευτικά συστήματα. Η είσοδος στα Πανεπιστήμια είναι δωρεάν, το επίπεδο των μαθημάτων είναι αρκετά υψηλό. Δεν είναι λίγοι οι φοιτητές από άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής που σπουδάζουν στην Ουρουγουάη. Το παράδοξο είναι το γεγονός ότι έχει κατοίκους που λατρεύουν τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Η χώρα τις δεκαετίες του '50 και του '60, δέχτηκε πολλούς Έλληνες μετανάστες. Στο λιμάνι έφτασαν πλοία με Έλληνες ναυτικούς και μετανάστες που δοκίμασαν την τύχη τους σε αυτή την άγνωστη χώρα. Σήμερα στην Ουρουγουάη, υπάρχουν περισσότεροι από 3.500 χιλιάδες Έλληνες μετανάστες δεύτερης ή τρίτης γενιάς, αλλά και ένας μεγάλος αριθμός αυτοχθόνων που μιλούν την ελληνική γλώσσα.

Οι ελληνομαθείς χρησιμοποιούν για τον εαυτό τους τη λέξη «ελληνολάτρες». Σύμφωνα με έρευνα της «Eurostat», το μεγαλύτερο ποσοστό των Ουρουγουανών απάντησε ότι ταυτίζεται πολιτιστικά με την Ευρώπη, και η πρώτη χώρα που να τους έρχεται στο μυαλό ήταν η Ελλάδα.

Τον Μάρτιο του 1978, ο καπετάνιος Παναγιώτης Ν. Τσάκος, ίδρυσε το «Ίδρυμα Τσάκου», με σκοπό τη διάδοση του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού και τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Το 2002 μετονομάστηκε σε ίδρυμα «Μαρία Τσάκου», ενώ μέχρι σήμερα περισσότεροι από 4.000 μαθητές έχουν διδαχτεί δωρεάν την ελληνική γλώσσα. Βασικός στόχος του ιδρύματος είναι η γνώση της

αρχαίας ελληνικής ποίησης και ιστοριογραφίας, μέσα από τα ομηρικά έπη και τον «Επιτάφιο» του Περικλή.

Η Μαργκαρίτα Λαριέρα, διευθύντρια του Ιδρύματος το 2006, ανέφερε ότι πολλοί Ουρουγουανοί στα σπίτια τους ακούν ελληνική μουσική, ενώ έχουν βιντεοκασέτες με διάσημες ελληνικές σειρές περασμένων δεκαετιών, όπως οι «Απαράδεκτοι» και οι «Τρεις Χάριτες». Η Λαριέρα δήλωσε μεταξύ άλλων πως «μάθαμε να λατρεύουμε την Ελλάδα και τον Ελληνικό Πολιτισμό. Είχαμε την τύχη να νιώσουμε την ουσία του. Πιστεύω αυτό που είπε ο Νίτσε ότι ο κόσμος μπορεί να είναι όσο θέλει σκοτεινός, όμως αρκεί να παρεμβάλουμε σε αυτόν ένα κομμάτι ελληνικής ζωής για να φωτιστεί αμέσως άπλετα».

Οι Ουρουγουανοί έχουν γνώση και για τον σύγχρονο ελληνικό κόσμο των γραμμάτων και των τεχνών. Σε κάθε βιβλιοπωλείο της χώρας, ακόμη και στο πιο μικρό, πάντα υπάρχουν τα άπαντα του Νίκου Καββαδία, του Καβάφη και του Ρίτσου.

Δρόμοι με ελληνικά ονόματα και αγάλματα αρχαίων Ελλήνων

Ένα δημόσιο σχολείο της χώρας ονομάζεται «Grecia», δηλαδή Ελλάδα. Αν και όλοι οι μαθητές είναι παιδιά Ουρουγουανών, ειδικά σε αυτό το σχολείο, κάθε 25η Μαρτίου και 28η Οκτωβρίου γιορτάζουν τις εθνικές εορτές των Ελλήνων, πραγματοποιώντας σχολικές εκδηλώσεις, τραγουδώντας και απαγγέλοντας ποιήματα. Οι μαθητές του «Grecia» έχουν μάθει και τον Εθνικό Ύμνο της Ελλάδας και καθώς τους φαίνεται μικρός σε σχέση με τον αντίστοιχο της Ουρουγουάης, έχουν αποστηθίσει παραπάνω στροφές του «Ύμνου της Ελευθερίας» του Δ. Σολομού.

Στο Μοντεβιδέο, επίσης, υπάρχουν 23 δρόμοι που έχουν πάρει τα ονόματά τους

από αρχαίους φιλόσοφους, ενώ ο κεντρικότερος δρόμος ονομάζεται κι αυτός «Grecia». Δύο πλατείες της πρωτεύουσας έχουν ονομαστεί πλατεία της Αθήνας και πλατεία της Ελλάδας. Την Εθνική Βιβλιοθήκη του Μοντεβιδέο, που έχει κατασκευαστεί σύμφωνα με τον αρχαιοελληνικό δωρικό αρχιτεκτονικό ρυθμό, κοσμεί έξω από την είσοδο του κτιρίου, το άγαλμα του Σωκράτη. Ένα νεοκλασικό κτίριο στην πρόσοψή του γράφει «Αθηναίος». Ταυτόχρονα, σε ένα πάρκο που επίσης ονομάζεται Αθήνα και βρίσκεται παραλιακά της πρωτεύουσας υπάρχει μια προτομή του Ομήρου.

Η συνδρομή της Ελληνικής Κοινότητας στην Ουρουγουάη

Το 2016, η Ελληνική Κοινότητα Ουρουγουάης, γιόρτασε έναν αιώνα από την ίδρυσή της. Ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 1916 και αποτέλεσε την πρώτη επίσημα αναγνωρισμένη δομή των Ελλήνων στη Νότια Αμερική. Ο πρόεδρος της Κοινότητας, Δημήτρης Λίνας δήλωσε πως «ο ελληνισμός βρήκε ένα μέρος φιλόξενο, τους δέχθηκε τους Έλληνες πολύ καλά και τους έδωσε σιγουριά για το μέλλον τους».

Σύμφωνα με γραπτές μαρτυρίες, ο Χειμαριώτης Δημητρίου υπήρξε ο πρώτος Έλληνας που εγκαταστάθηκε στην Ουρουγουάη το 1687. Άλλαξε το όνομά του αρχικά σε Μητρόπουλος και στη συνέχεια έμεινε γνωστό με το όνομα Mitre. Τέσσερα χρόνια μετά την Επανάσταση του 1821, ο Αντώνης Βαρκάς, με καταγωγή από τα Δωδεκάνησα συμμετείχε στην εκστρατεία 33 Ουρουγουανών που είχαν σκοπό να απελευθερώσουν τη χώρα από την κατοχή της Βραζιλίας. Στα μέσα του 19ου αιώνα, πολλοί Έλληνες βοήθησαν την Ουρουγουάη στον αγώνα της για την Ανεξαρτησία της χώρας.

Οι πρώτοι Έλληνες που μετανάστευσαν στη μικρή λατινοαμερικανική χώρα βρήκαν εργασία στα λιμάνια της Ουρουγουάης, στα σφαγεία του Μοντεβιδέο αλλά και σε εργοστάσια κατασκευής πέτρας. Αργότερα, άνοιξαν τις δικές τους επιχειρήσεις.

Δεν έλειψαν όμως και μεγάλες προσωπικότητες της Ελλάδας που επισκέφτηκαν ή επένδυσαν στην Ουρουγουάη. Για μικρό χρονικό διάστημα, έζησε στη χώρα ο θρυλικός «Ηρακλής», ο Παναγής Κουταλιανός. Τη δεκαετία του 1920, ο Αριστοτέλης Ωνάσης και ο επίσης Σμυρνιός Νικόλας Κονιαλίδης, που εγκαταστάθηκαν στο Μπουένος Άιρες της Αργεντινής, διέδρυναν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στη γειτονική Ουρουγουάη. Μάλιστα, ο αδερφός του Κονιαλίδη, Κωνσταντίνος, δημιούργησε στο Μοντεβιδέο τη μεγαλύτερη προπολεμική επιχείρηση της της Ουρουγουάης. Ο Κ. Κονιαλίδης υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους ευεργέτες της ελληνικής κοινότητας, ενώ απόγονοί του συνεχίζουν να συνδράμουν ενεργά στην κοινότητα και στις προσπάθειες διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού και πνεύματος.

Ουρουγουάη υπέρ Ελλάδας

Η μικρή αυτή χώρα ήταν από τις πρώτες που αναγνώρισαν το νεοσύστατο

ελληνικό κράτος μετά την Επανάσταση του 1821, ενώ είναι και από τις ελάχιστες χώρες που δεν αναγνώρισαν τα Σκόπια ως Μακεδονία.

Η εθνική σημαία της Ουρουγουάης, που καθιερώθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1828, μοιάζει αρκετά με την αντίστοιχη ελληνική σημαία που καθιερώθηκε επίσημα το 1970. Και οι δύο σημαίες αποτελούνται από εννέα οριζόντιες λωρίδες, χρωμάτων μπλε και άσπρου εναλλάξ. Η μόνη διαφορά είναι ότι η σημαία της Ουρουγουάης έχει στην αριστερή γωνία ένα ήλιο με 16 ακτίνες, ενώ η ελληνική ένα σταυρό.

Από τις τρεις εθνικές σημαίες που έχει η Ουρουγουάη ξεχωρίζει επίσης και η Σημαία του Τρέιντα ι Τρες, που αποτελείται από τρεις οριζόντιες γραμμές, κόκκινη, λευκή και μπλε αντίστοιχα και στο κέντρο είναι γραμμένη στα ισπανικά η φράση «Ελευθερία ή Θάνατος».